

هرس درختان پسته

حشرات).

زمان هرس

درخت پسته را همانند سایر درختان همه ساله در زمستان و هنگام خواب و بعد از خزان یا برگ‌ریزان هرس می‌نمایند. هرس زمستانه باعث ضعف کمتر و تقویت بیشتر جوانه‌های باقیمانده درخت می‌شود. عملیات هرس باید پس از ریزش برگ و قبل از تورم جوانه‌ها در اواخر زمستان انجام شود. اما هرس تابستانه اغلب در درختان جوان پسته قبل از باردهی صورت می‌گیرد. هرس در درختان بالغ جهت حذف شاخه‌های بیمار، معیوب و مانع در مسیر رفت و آمد باغ انجام می‌شود. جهت محدود نگه داشتن اندازه درخت، هرس سربرداری و تنک شاخه بصورت سالیانه الزامی است.

اهمیت هرس از بدو کاشت درخت

درختان پسته از همان نونهالی دارای رشد قطری کمی هستند، در نتیجه شاخه‌ها به راحتی در برابر باد خم می‌شوند و به هر سمتی می‌پیچند،

۲- کاهش و اصلاح رشد رویشی؛

۳- افزایش نفوذ نور خورشید و هوا به تاج درخت؛

۴- افزایش نفوذ سموم دفع آفات گیاهی و همچنین محلول پاشی مواد غذایی؛

۵- تربیت درخت با اسکلت‌بندی مناسب و مقاوم؛

۶- تحریک درخت جهت جوانه‌زنی و رشد مطلوب بخصوص در درختان مُسن؛

۷- اصلاح و برطرف کردن مشکلات ناشی از هرس نامناسب در طول سال‌های گذشته؛

۸- کاهش برخی هزینه‌ها از جمله سم‌پاشی، برداشت محصول و همچنین تسهیل در انجام عملیات مکانیزه؛

۹- کاهش قابل توجه نیاز آبی؛

۱۰- ایجاد فضای مناسب با حذف کامل درخت در تراکم‌های بالا؛

۱۱- کاهش سال‌آوری؛

۱۲- ایجاد فرم و شکل مناسب و سهولت در پیدا کردن شاخه‌های آلوده و عوامل خسارت‌زا (آفات و

رضا خلیج آزاد* - هرس درخت یکی از مهمترین هنرهای باغبانی است و از آن با عنوان قلب باغبانی یاد شده است. به کلیه عملیاتی که باعث قطع کامل و یا جزئی شاخه، ریشه، پوست، برگ، گل و یا میوه می‌گردد، هرس گفته می‌شود. هدف از این کار هدایت، تربیت، تاثیر بر نحوه رشد و باروری گیاه می‌باشد. هرس درخت همراه با سایر عملیات از قبیل آبیاری، کوددهی و تغذیه، کنترل آفات و بیماری‌ها، تولید میوه بهتر و بیشتری را تأمین و تضمین می‌کند. هرس اصولی باعث افزایش طول عمر اقتصادی درخت می‌شود.

البته باید به خاطر داشت که به همان میزان که هرس خوب می‌تواند برای درخت سودمند باشد؛ هرس بد می‌تواند زیان‌آور و خسارت‌زا باشد.

اهداف هرس

۱- حذف و قطع شاخه‌های آسیب دیده و شکسته، آلوده، رو به پایین، در هم گیر کرده، خشک و بلند یا شلاق‌ی؛

شاخه‌های بارده و محدود کردن رشد عرضی در بین ردیف‌ها می‌باشد. از بین بردن و قطع پاجوش‌ها که دارای رشد عمودی هستند و

همچنین تنه‌جوشها ضروری است، زیرا این شاخه‌ها مصرف‌کننده و مکنده آب و مواد غذایی بوده و قطع آنها تأثیر مستقیمی در رشد و میزان میوه‌دهی خواهد داشت.

هرس درخت بارده

با انجام هرس فرم در دوران نونهالی و رسیدن درخت به بلوغ و شروع به تولید جوانه گل و باردهی، هرس درخت شروع می‌شود که این هرس در واقع تنک کردن شاخه، هرس سربرداری، هرس شاخه‌های مزاحم و خشک و آلوده و یا پاجوش‌ها می‌باشد. سربرداری شاخه‌هایی که رشد زیادی دارند (شلاقی) ضروری می‌باشد.

افزایش تراکم شاخه در تاج درخت باعث کاهش نفوذ نور و تهویه هوا می‌شود که خود عامل مهمی در کاهش محصول، تولید رطوبت و تولید قارچ و باکتری می‌باشد.

اما دانستن اینکه کدام شاخه آلوده است نیاز به تجربه و مشاهده چند باره دارد تا در صورت هرس بتوان شاخه‌ها را پیدا کرد و قطع نمود. ولی متأسفانه مشاهده می‌شود که بیشتر باغداران و هرس‌کاران اطلاع چندانی از این موضوع ندارند و فقط به طور معمول با قیچی و یا اره چند شاخه را حذف می‌نمایند، که این کار درست نیست و هرس شمرده نمی‌شود.

نقش هرس درختان بارده (باغات پسته)

- داشتن فرم مناسب جامی باز (گلدانی)؛
 - تعادل تولید محصول در سال‌های مختلف؛
 - سهولت ورود به تمام قسمت‌های درخت و داشتن دید مناسب؛
 - افزایش میزان محصول تولیدشده؛
 - افزایش اندازه دانه و تعداد دانه در خوشه؛
 - افزایش درصد خندانی میوه؛
 - کاهش پوکی؛
 - سهولت در عملیات سم‌پاشی و برداشت محصول؛
 - فضای مناسب جهت انجام عملیات مکانیزه؛
 - تسهیل در کارهای دستی و یا عملیات سنتی در باغات خرده مالکین؛
 - جلوگیری و پیشگیری از رشد قارچ‌ها و باکتری‌ها؛
 - سهولت در نفوذ نور خورشید و هوا.
- * عضو وابسته انجمن پسته ایران

جلوگیری از سایه‌اندازی درخت، افزایش در رشد

بنابراین هرس درخت پسته از همان سال اول کاشت الزامی است. هدف از هرس درختان پسته از سال اول تا سوم، رشد مناسب و تک پایه و شاخه‌زایی جهت پیوند بعد از سربرداری می‌باشد. در دوره بلوغ به منظور یکنواختی و تعادل در تولید سالانه محصول، افزایش شاخه‌های میوه‌دهنده و همچنین فرم مناسب، کنترل دو پدیده سال‌آوری و غالبیت انتهایی درختان پسته می‌باشد.

انواع هرس

۱. هرس فرم (تربیت) ۲. هرس درخت بارده

هرس فرم (تربیت):

هدف از انجام هرس فرم، تربیت و پرورش درخت بعد از انجام عمل پیوند، ایجاد اسکلت محکم و پایدار، شکل و فرم مناسب (فرم جامی باز یا گلدانی)، تحریک رشد شاخه‌های مناسب جهت بوجود آمدن تاج موزون و هماهنگ و بالا بردن میزان رشد شاخه‌های باقی‌مانده و سالم می‌باشد. اجرای هرس فرم از همان سال اول شروع شده و اسکلت اولیه درخت شکل می‌گیرد، ولی باید بسته به نیاز هر ساله انجام هرس صورت گیرد. با توجه به عملیات مکانیزه در برداشت و سایر عملیات باغبانی و کاهش آلودگی شاخه‌ها و میوه در تماس با زمین، پرورش درختان تک پایه با فرم مناسب ضرورت دارد.

عوامل مهم هرس درختان بالغ

A- سال‌آوری: هرس سربرداری باعث تشدید شاخه‌زایی، شکل‌گیری جوانه گل و بوجود آمدن میوه می‌شود و انجام هرس تنک شاخه در فصل هرس باعث تعادل محصول در سال پربار و کم‌بار می‌گردد و بدین صورت هرس باعث کاهش سال‌آوری می‌شود.

B- غالبیت انتهایی: پدیده‌ای است که در آن درخت رشد زیاد و قابل توجهی کرده و رشد شاخه‌ها بیش از حد بوده و به ۶۰-۵۰ سانتیمتر می‌رسد، لذا باید هرس سربرداری انجام شده و رشد اضافه درخت قطع گردد. هدف از این هرس جلوگیری از رشد طولی و بی‌رویه، تقویت و تولید شاخه‌های زایشی و جوانه گل است.

C- تنک شاخه: تنک کردن همان کم کردن تعداد شاخه‌ها در تاج درخت است که جهت کوچک کردن تاج درخت، افزایش و سهولت در نفوذ نور و هوا و

